

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית

המלצה לשילוב תחום שינויי אקלים בתחומי הדעת - יסודי¹

ג	ב	א	
			החינוך החברתי
			אחריות אישית לניקיון ולטיפול הסביבה הקרובה (4)
המחיר הסביבתי של בעירה והשימוש בחומרי דלק; מיומנויות טיעון בנושאים סביבתיים (4)	שינויים בסביבה (4) • פעילויות בנושא קיימות לכיתות א'-ב'	להכיר את הסביבה, מיומנויות של תצפית ותיעוד (30) • מקורות אנרגיה - מגוון פעילויות במרחב הפדגוגי	מדע וטכנולוגיה
• חומרים- תועלת ומחיר סביבתי מגוון פעילויות במרחב הפדגוגי • ניסוי- תכנון בית חסכוני בחשמל • (נושא זה נמצא בבדיקה של שפ"י: התחממות גלובלית ומשבר האקלים- מערך שיעור ליסודי , מצגת נלווית)			מולדת, חברה ואזרחות
תופעות טבעיות ואקלימיות במרחב והסביבה. הדגשת אחריות האדם לשמירה על הסביבה מתוך גישת קיימות, צריכה וקיימות ביישוב: סביבה נקיה זה בידינו; השפעת הצריכה על הסביבה ביישוב (מזון, חשמל, מים, מחזור, תחבורה אנרגיה) (5)	יחסי גומלין בין אדם וסביבה, שטחים פתוחים, ריאות ירוקות, תופעות ומפגעים בסביבה הקרובה (5)		

¹ בסוגריים - המלצה לשעות הוראה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית

ו	ה	ד	
		אחריות אישית לניקיון ולטיפול הסביבה הקרובה (4)	חינוך חברתי
אנרגיה חשמלית, הפקה, שימוש, השלכות על הסביבה ופתרונות; לחברה הערבית להוסיף: מים, שמירה על המים והנחלים. (4)	שימוש בחומרים בתהליכי תעשייה וייצור מזון, השלכות על הסביבה ופתרונות (4) <u>שינוי אקלים</u> - קורס דיגיטלי ללומד העצמאי(הקורס יעלה ביוני) • <u>איך בונים בניין שמתקרב בעצמו</u> - קורס דיגיטלי למחוננים • <u>יחידת הוראה למורים</u> - (בפיתוח) • התחממות גלובלית ומשבר האקלים - <u>מערך שיעור ליסודי, מצגת נלווית</u> • <u>אקלים קיצוני</u> - יחידת לימוד הכוללת משימות חקר קבוצתיות ופעילות סביב צפייה בסרטון "לפני המבול"	שינויים באוויר כתוצאה משימוש בחומרי דלק השלכות על הסביבה ופתרונות (2) • <u>זיהום אוויר</u> - מחיר סביבתי ופתרונות מגוון פעילויות במרחב הפדגוגי • <u>מעורבות האדם במרכיבי הסביבה</u> : השלכות, בעיות ופתרונות מגוון פעילויות במרחב הפדגוגי • התחממות גלובלית ומשבר האקלים - <u>מערך שיעור ליסודי, מצגת נלווית</u>	מדע וטכנולוגיה
		השפעות שינוי האקלים על החקלאות והצורך בצמצום אובדן המזון (10)	חקלאות
אזורי אקלים בישראל ותפרוסת המשקעים: קו הצחיחות ותופעת המדבור. תפרוסת טמפרטורות והשפעת שינויי האקלים על שינויי טמפרטורה בישראל.	אגן הים התיכון: מקורות המים, התפלת מים, מטרדים סביבתיים, קיימות, פיתוח בר קיימא. הים כמוקד עימות וכמוקד לשיתוף פעולה בין המדינות סביבו בנושאי סביבה וקיימות (10)	הרגלי הצריכה: צרכנות מקיימת וצרכנות מקומית. השלכות של פיתוח תשתיות כמו תחבורה, מים ואנרגיה, פיתוח תעשיות, והגברת תיירות על שינוי אקלים. שמירה על שטחים פתוחים, משאבי ים וחוף; אתגרים	מולדת, חברה ואזרחות (ד')

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית

ו	ה	ד	
זמינות מקורות המים: עיליים, תחתיים והשפעת האקלים על כמויות המשקעים ומפלס האקוות. מקורות מים נוספים: התפלה, מי קולחין, מים מושבים, המוביל הארצי. פיתוח מול שימור הסביבה במישור החוף; פליטת גזי חממה מוגברת בשל פעילות עירונית, תעשייתית ותחנות הכח; עידוד תחבורה ציבורית (10) תגובת שרשרת סביבתית בבקע ים המלח וההתמודדות עמה; שריפות יער וחורש בהר והגברת תדירותן ועוצמתן בשל שינויי האקלים. יחידת הוראה: • חלוקת ישראל לאזורים על פי תבחינים (שיעור 3+4) שיעורים מצולמים: • אקלים ים תיכוני - עברית ערבית + מצגת מלווה• אקלים מדברי - עברית ערבית• מפלס המים בכנרת - עברית + מצגת מלווה• מקורות המים הטבעיים - עברית	• אקלים הים התיכון - מט"ח• פעילות בנושא שומרים על הסביבה (אדם והים)• על הגובה, המשרד לאיכות הסביבה שיעורים מצולמים: • הים התיכון: איכות הסביבה - עברית + מצגת ערבית + מצגת	סביבתיים והתמודדות עמם: אסונות טבע, משבר האקלים ונזקים סביבתיים. (5)	גאוגרפיה אדם וסביבה (ה'ו')

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית

ו	ה	ד	
● מקורות המים החלופיים בישראל - עברית			
דין בהמצאות משפרות עתיד - למשל פאנלים סולאריים - האם הסביבה שלנו תיראה שונה בעתיד? האם תהיה יפה ונעימה יותר? או אולי מכוערת? בסדנה - ליצור קולאז'ים ורישומים על פי צילומים מהרשת של פיתוחים טכנולוגיים מקיימים. להכיר אומנים ואת שעוסקים בסביבה (8)	מים - יצירה עם חומרים נזליים ומוצקים, יציאה לנוף - ציור של מים בטבע (למשל שלוליות, השתקפויות, גשם ועוד). להכיר לצייר ולצלם מפגעים אקולוגיים הקשורים במים, לפסל את הנושא "נוזל ומוצק" תוך שימוש בחומרים טבעיים ליצירת אמירה חברתית על שימור האדמה והמים בעולם, העלאת מודעות לזיהום הימים והאגמים ועוד (6)	עולם פנטסטי - יצורי-על - בעלי חיים - בין מציאות לדמיון - היברידיים - מוטציות גנטיות - לדמיון עתיד באמצעות יצירה - מתוך היכרות עם מינים ביולוגיים מעוררי השראה - פיסול ומיצבים בתלת מימד בסדנה - חקר השראות מהרשת - דימויים של עופות, יצורי מים, חיות בסכנת היכחדות ועוד (8)	אמנות חזותית
שיעורים מצולמים:			
● עצים ביצירות אומנות - יצירות אומנות מתקופות שונות בנושא עצים. הצעה לסדנת יצירה מחומרים זמינים עברית מצגת● מעגלים באומנות - מעגלי חיים, מחזוריות, מעגלים בטבע ותנועות מעגליות. מנדלות ואומנים שיוצרים בהשראת המעגל עברית מצגת			
		קיימות וסביבה - יחידה בינתחומית מהכוורת (6)	קולנוע
	פרקים בסדרה החממה- בניית יחידות לימוד משולבות תקשורת וסביבה (6)	הפקת קמפיין לאיכות סביבה שימור סביבה וקיימות (6)	תקשורת
		תהליכי יצירה המשלבים חומרים ממוחזרים כמו: יצירת תיאטרון בובות, עבודה עם מסכות בשילוב עם לימודי שפה, סיפורים המעובדים ליצירה תיאטרונית המשלבת בובות, מסכות, יצירת תפאורה להצגה העוסקת בנושא שמירה על הסביבה, יצירת דימויים רלוונטיים (מיציגים) באמצעות חומרים ממוחזרים המציגים את הנושא (6)	תיאטרון

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית

ו	ה	ד	
			מחול
			תכנית בינתחומית "תנועת האקלים" תיאוריה: מבוססת תוכן תוכניות לימודים גאוגרפיה אדם וסביבה ומדעים. ביצוע ויצירה - תנועה וביטוי אישי לנושא בהשראת טבע. בהלימה לשלב הגיל (5)
			עברית כשפת אם
			טקסטים בנושא שינוי האקלים (4)
			מורשת ודת איסלאם
			הבנת השותפות בסביבה וטבע (4)
			ערבית לדוברי עברית
			יחידת עונות השנה ומזג אויר (עמ' 7-16) (4)
			תנ"ך ממ"ד
			ספר דברים: עיסוק באיסור לכרות עצים וההשפעה שלהם על הסביבה (6)
			תרבות ישראלית יהודית
			יחידת לימוד לטו בשבט ויחידת לימוד לשבועות - מוצע להוסיף ליחידות אלו תוכן שעוסק בסביבה (2)
			במסגרת הנושא המרכזי בשנת לימודים זו: הזיקה לעם ולארץ, יחידה שעוסקת באהבת האדמה והארץ: להבין את האדמה . (4)
			מוצע לעסוק בנושא במסגרת הנושא המרכזי: פרשה ומדרשה - לפתח יחידה סביב פרשת בראשית שעוסקים בבריאת העולם ובחובה "לעבדה ולשמרה" (3-4)